

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2021-2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	HISTORIA FILOZOFII
Kod przedmiotu/ modułu*	PS3
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Wydział Filologiczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Filologii Polskiej
Kierunek studiów	Polonistyka stosowana
Poziom kształcenia	Studia pierwszego stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr studiów	Rok I, semestr 1
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot obowiązkowy dla kierunku
Język wykładowy	Polski
Koordynator	Międzywydziałowy Instytut Filozofii
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Międzywydziałowy Instytut Filozofii

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
1	30								3

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu /modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza humanistyczna (przede wszystkim historyczna, ale także dotycząca dziejów literatury) z zakresu szkoły średniej oraz podstawowa umiejętność pracy z tekstem o treściach humanistycznych.

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu/modułu

C ₁	zapoznanie studentów ze specyfiką dyscypliny, jaką jest filozofia - jej metodą, przedmiotem, głównymi zagadnieniami oraz najważniejszymi stanowiskami.
C ₂	przygotowanie do pracy z tekstami źródłowymi i opracowaniami naukowymi z tej dziedziny

3.2 Efekty kształcenia dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu Student/ka:	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	rozumie znaczenie i specyfikę (przedmiot i metoda) filozofii w ramach nauk humanistycznych	K_W10
EK_02	rozumie i właściwie stosuje podstawową terminologię filozoficzną; ma podstawową wiedzę o głównych dawnych stanowiskach i najważniejszych współczesnych osiągnięciach filozofii	K_W10
EK_03	potrafi wyszukiwać, analizować, selekcjonować i wykorzystywać informacje dotyczące problemów filozoficznych z wykorzystaniem różnych źródeł (czasopisma, popularne opracowania)	K_Uo8, K_Uo9
EK_04	potrafi dyskutować i argumentować z wykorzystaniem poglądów innych autorów; potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi oraz pojęciami właściwymi dla nauk filozoficznych	K_Uo8, K_Uo9
EK_05	przejawia odpowiedzialność za zachowanie dziedzictwa kulturowego	K_Ko2

3.3 Treści programowe (wypełnia koordynator)

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Co to jest filozofia? Narodziny filozofii w Grecji co różni filozofię od nauk szczegółowych; istota i zdania filozofii; źródła filozoficznego myślenia: zdziwienie, wątplenie, wstrząs egzystencjalny; narodziny filozofii w Grecji (kultura i mentalność Greków); Tales i problematyka najwcześniejszych dociekań filozoficznych (problem początku i prątworkiwa)
Główne problemy filozofii przedsokratejskiej A/ Pitagoras i związek pitagorejski; pojmowanie filozofii i jej praktyczny charakter, specyfika „związku pitagorejskiego”, problem liczby i znaczenie tezy „rzeczy są liczbami”; B/ problem ruchu i zmiany: Heraklit i eleaci (Parmenides i paradoksy Zenona)
Przełom humanistyczny w filozofii polityczne przyczyny narodzin ruchu sofistycznego; kim byli sofiści; relatywizm Protagorasa;

Gorgiasz i ideał wykształcenia retorycznego; „natura a umowa” w sofistycznych teoriach prawa
Sokrates i ruch sokratyczny „kwestia sokratejska” czyli problem historycznego Sokratesa; życie i proces Sokratesa; metoda Sokratesa: ironia i elenktika; troska o duszę i intelektualizm etyczny; Antystenes: nauka o cnocie, narodziny ruchu cynickiego; Arystyp: hedonizm
Platon: nauka o Ideach i nauka o państwie teoria Idei: alegoria jaskini i jej wykładnia, wiedza jako anamneza, relacja między Ideami a rzeczami zmysłowymi; struktura i cele idealnej <i>polis</i> Platona; dusza a państwo Arystoteles metafizyka: koncepcja Pierwszego Poruszyciela i celowości Natury; etyka: nauka o cnotach i doktryna „złotego środka”
Hellenistyczne szkoły życia: stoicyzm, epikureizm, sceptycyzm A/ stoicyzm: dzieje stoicyzmu i jego przedstawiciele; fizyka jako nauka o naturze; koncepcja przeznaczenia; stoicki ideał mędrca; B/ epikureizm: Epikur i jego szkoła; epikurejska koncepcja filozofii jako lekarstwa; C/ pierwotny pirronizm i postawa <i>epoche</i> ; tropy sceptyczne Ainezydema i Agryppy
Narodziny filozofii chrześcijańskiej w starożytności pierwotne chrześcijaństwo wobec filozofii (św. Paweł); apologety (Justyn, Tertulian, Klemens); św. Augustyn: nauka o Bogu, nauka o człowieku i poznaniu (iluminizm), nauka o łasce (predestynacja) Filozofia w średniowieczu specyfika filozofii średniowiecznej; narodziny uniwersytetu i metoda scholastyczna; klasyczna scholastyka św. Tomasza: relacja między wiedzą a wiarą, nauka o Bogu (pięć dróg, atrybuty Boga), nauka o człowieku i duszy
Filozofia epoki Renesansu renesansowy humanizm T. Morusa i M. de Montaigne'a; filozofia polityczna N. Machiavellego; filozofia przyrody G. Bruna i Leonardo da Vinci; narodziny nowożytnego przyrodoznawstwa - Galileusz Idee filozofii wieku XVII A/ Kartezjusz: idea <i>mathesis universalis</i> i jej wpływ na nowożytny model nauki, elementy metody, sceptycyzm metodyczny, fundament wiedzy pewnej - <i>cogito ergo sum</i> , dualizm psychofizyczny; B/ Pascal: miejsce człowieka w świecie, wiedza rozumu a wiedza serca, zakład Pascala
Filozofia epoki Oświecenia deizm Woltera; materializm La Mettriego i jego "człowiek-maszyna", determinizm Holbacha, sensualizm Condillaca; krytyka cywilizacji: Rousseau; filozofia polityczna J. Locke'a Filozofia krytyczna Kanta program filozofii transcendentalnej; struktura podmiotu poznającego i krytyka metafizyki; etyka deontologiczna
Filozofia wieku XIX: Kierkegaard, Nietzsche A/ Kierkegaard: idea powrotu do pierwotnego chrześcijaństwa, wybór życia; B/ Nietzsche: nihilizm, świat jako "życie", wola mocy, pochodzenie moralności i resentment,

przewartościowanie wartości i idea nadczłowieka
Psychoanaliza A/ Freud: struktura psychiki (<i>id, ego, superego</i>), teoria sublimacji popędów jako źródła kultury; B/ Fromm: mechanizmy ucieczki od wolności
Intuicjonizm Bergsona i egzystencjalizm Sartre'a A/ H. Bergson: <i>elan vital</i> jako źródło ewolucji; intelekt a intuicja - poznanie naukowe a filozoficzne; B/ J.P. Sartre: "być w sobie" i "być dla siebie", koncepcja wolności
Wittgenstein i filozofia języka <i>Traktat logiczno-filozoficzny</i> , czyli w obronie jasności i precyzji wypowiedzi; idea gier językowych z <i>Dociekań filozoficznych</i>
Współczesna filozofia w Polsce: myśl L. Kołakowskiego i Karola Wojtyły A/ L. Kołakowski: filozof - błazen czy kapłan?; dylematy cywilizacji (idea wolności i demokracji); B/ K. Wojtyła: koncepcja osoby, wolności i odpowiedzialności
Aktualne trendy w filozofii A/ Postmodernizm w Europie: U. Eco i J. Derrida; B/ filozofia społeczna w USA: koncepcje sprawiedliwości wg J. Rawlsa i R. Nozicka

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

3.4 Metody dydaktyczne

- wykład z elementami dyskusji

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	ocena wypowiedzi w dyskusji, ocena referatu (prezentacji)	w
EK_02	ocena wypowiedzi w dyskusji, ocena referatu (prezentacji)	w
EK_03	ocena wypowiedzi w dyskusji, ocena referatu (prezentacji)	w
EK_04	ocena wypowiedzi w dyskusji, ocena referatu (prezentacji)	w
EK_05	ocena wypowiedzi w dyskusji, ocena referatu (prezentacji)	w

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunkiem zaliczenia przedmiotu są:

- obecność na zajęciach (dopuszcza się jedną nieobecność nieusprawiedliwioną),
- aktywny udział w dyskusjach po wykładzie i w czasie konsultacji,
- czytanie zalecanej literatury,
- opracowanie referatu zaliczeniowego lub prezentacji na zadany temat.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	40
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	<i>Nie dotyczy</i>
zasady i formy odbywania praktyk	<i>Nie dotyczy</i>

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Jaspers K., *Wprowadzenie do filozofii*

Kołąkowski L., *Samozatrucie otwartego społeczeństwa*, w: *Cywilizacja na ławie oskarżonych*

Tatarkiewicz Wł., *Historia filozofii*, t. I-III (wybrane zagadnienia)

Wojtyła K., *Osoba i czyn*

Literatura uzupełniająca:

Ajdukiewicz K., *Zagadnienia i kierunki filozofii*

Atlas filozofii, red. P. Kunzmann, F.P. Burkard, F. Wiedmann

Bocheński J.M., *Podręcznik mądrości tego świata*

Kołąkowski L., *O co pytają nas wielcy filozofowie*, t. I-III (wybrane rozdziały)

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej